

بە ئێزای دوووم

شوین که وتنی سوننهت و ازهینان له لاسایی کردنه وهی بی به لگه و کویرانه

به داخه وه به کیک له و گرفت و کیشانهی که توشی کومه لگای ئیسلامی هاتوو به شیوهیه کی گشتی، ئه وهیه که خه لکانیکی زور کویرانه و بی هیچ بیر کردنه وهیه که شوین راو بوچوون و ووتهی هه ندی له زانایان ده که ون، وه گومانیشی تیدا نیه که هیچ زانایه ک پارێزراو نیه له تاوان و که وتنه ناو هه له وه، جگه له پیغه مبه ر ﷺ که پارێزراو (مه عصوم) ه به بی هیچ گومان و دوو دلێه ک.

وه پیشه وای فهرموده ناس شیخ (محمد ناصر الدین الألبانی) ره حمه تی خوای لی بیت له کتیبه نایاب و پر سووده کهیدا (صفة صلاة النبي ﷺ) ناو نیشانیکی سه ره خوئی هیناوه به ناوی: (أقوال الأئمة في اتباع السنة وترك أقوالهم المخالفة لها) واته: (ووتهی پیشه وایان له شوین که وتنی سوننهت و ازهینان له ووتانهی ئه وان که پیچه وانیه سوننه تن)، که تیدا ووتهی پیشه وایانی هه ر چوار مه زه به بلاوه کانی هیناوه که ئه وانیش (پیشه واه بو حه نیفه و پیشه واه مالک و پیشه واه شافعی و پیشه واه ئه حمه دی کوری حه نبل) ی هیناوه ره حمه تی خوایان لی بیت. که ووتهی هه موانیان ئاماژه به وه ده دن که واز له هه موو قسه و فه توایه کی ئه وان بهینریت که ئه گه ر هاتوو پیچه وانیه سوننه تی پیغه مبه ر ﷺ بوو، یان فه توایه کیان دابیت به لام فه تواکه یان هه له بوو وه نه یان پیکابوو، وه بی گومان هه موو زاناو موفتیه کی راسته قینه هه مان راو بوچوونی ئه وانیه هیه ده رباره ی ئه و راو بوچونانه ی که هه یانه .

بویه منیش به پیوستم زانی که ئه و بابه ته وه ک خوئی بخمه روو تا زیاتر بومان روون بیته وه و تهی بگه ین که هه ر فه تاو ووته یه ک پیچه وانیه ی قورئان و سوننهت بوو، وه هیچ به لگه یه کیشی له سه ر نه بوو؛ ئه وه ده بیت وازی لی بهینین و شوین به لگه ی قورئان و فهرموده بکه وین، جا ئه و فه تاو ووته یه هی هه ر زانایه ک بیت له زانایانی ئوممه تی

ئیسلامی، چونکه وازهینان له ووتە ی ئەوان و شوین كه ووتنی قورئان و سوننه ت جیّ به جیّ كردنی ووتە و فه رمانه كانی ئەوانه، وهك دواتر بۆمان پوون ده بیته وه به پشتیوانی خوی گه وه .

۱- پیشه وا (ئه بو حه نیفه) ره حمه تی خوی لی بیته:

یه كه میان پیشه وا ئه بو حه نیفه (نوعمانی كوری ثابت) ه ره حمه تی خوی لی بیته، كه هاوه لان و قوتابیه كانی ووتە و ده سته واژە ی زۆرو جوړاو جوړیان لی گێپراوه ته و، كه هه موویان یهك شت ده گه یه نن و یهك مه به ستیان هه یه، ئەویش: واجبی و پیویستی ده ست گرتن به فه رموده و وازهینان و دوور كه و تنه وه له لاسایی كردنه وه ی راو بۆچونی پیشه وایان كه پیچه وانە ی سوننه ته، له وانە ش:

أ- ده فه رمویته: (إذا صحّ الحديث فهو مذهبي)، واته: (ئه گه ره رموده یه کی صحیح و راست هه بوو ئه وه مه زه به ی منه).

ب- وه ده فه رمویته: (لا یجل لأحد أن يأخذ بقولنا ما لم يعلم من أين أخذناه)، واته: (دروست نیه بۆ هیچ كه سیك كه ووتە ی ئیمه وه ره بگریته، مادام نه زانیت ئیمه له كویمان وه رگرتوه).

وه له رپوایه تیکی ترده ده لیت: (حرام علی من لم يعرف دلیلی أن یفتی بكلامی) واته: (حه رامه له سه ره ره كه سیك كه نه زانیت به لگه م چیه و فه توا بدات به ووته كه ی من).

وه له رپوایه تیکی ترده ئه مه شی زیاده: (فإننا بشر، نقول القول اليوم ونرجع عنه غداً) واته: (ئیمه مروّفین، ئه مروّ قسه یه كه ده كه ین و به یانی لی پی شهیمان ده بینه وه).

وه له یه کیکی ترده ده لیت: (ویحك یا یعقوب! هو أبو یوسف) لا تكتب كل ما تسمع مني، فإني قد أرى الرأي اليوم وأتركه غداً، وأرى الرأي غداً وأتركه بعد غد)، واته: (ئه یه عقوق (واته: ئه بو یوسف) هه موو شتیك مه نوسه كه له منی ده بیستی، چونكه له وانیه یه من ئه مروّ ووته یه كه به باش بزانه و به یانی وازی لی بهینم، وه به یانیش ووته یه كه به باش بزانه دوو به یانی وازی لی بهینم).

ت- (إذا قلتُ قولاً يخالف كتاب الله تعالى و خبر الرسول ﷺ، فاتركوا قولي)، واته: (ئه گه ره قسه یه كم كرد پیچه وانە ی كتبه كه ی خوی په روه ردگارو فه رموده كانی پیغه مبه ر ﷺ بوو، ئه وا واز له ووته كه ی من بهینم).

۲- پیشه وا (مالك) ره حمه تی خوی لی بیته:

وه هه روه ها پیشه وا مالیکی كوری ئه نه س ره حمه تی خوی لی بیته ده لیت:

أ- (إنما أنا بشر أخطئ وأصيب، فانظروا في رأيي، فكل ما وافق الكتاب والسنة فخذوه، وكل ما لم يوافق الكتاب والسنة فاتركوه)، واته: (به راستی منیش مروّقم و هه له ش ده كه م و ده شپیکم، وه بپواننه ووتە و پاكانه، هه رچه یه کی

¹ ابن عابدين في (الحاشية) (٦٣/١)، و في رسالته (رسم المفتي) (٤/١ من مجموع رسائل ابن عابدين)، والشيخ (صالح الفلاني) في (إيقاظ الهمم) (ص/٦٢) وغيرهم.

² ابن عبد البر في (الإنتقاء في فضائل الأئمة الفقهاء) (ص/١٤٥)، وابن القيم في (إعلام الموقعين) (٣٠٩/٢)، وابن عابدين في (حاشيته) على (البحر الرائق) (٢٩٣/٢) وفي (رسم المفتي) (ص/٢٩ و ٣٢).....

³ الفلاني في (الإيقاظ) (ص/٥٠).

⁴ ابن عبد البر في (الجامع) (٣٢/٢)، و عنه ابن حزم في (اصول الأحكام) (١٤٩/٦)، و كذا الفلاني (ص/٧٢).

کۆک و هاودهنگ بوو له گه ل قورئان و سوننه ت ئه و وهری بگرن، وه هه رچه کیشی کۆک و هاودهنگ نه بوو له گه ل قورئان و سوننه ت ئه و وهری وازی لی بهینن).

ب- (ليس أحد بعد النبي ﷺ إلا يؤخذ من قوله و يترك، إلا النبي ﷺ)، واته: (هیچ که سیک نیه له دوا ی پیغه مبه ر ﷺ ئه و) (به دلناییه وه) ووته و قسه کانی و هه رده گیریت و وازیشیان لی ده هینزیت، ته نها ووته و فه رموده کانی پیغه مبه ر ﷺ نه بی ت).

ت- (قال ابن وهب: سمعت مالکاً سئل عن تخليل أصابع الرجلين في الوضوء؟ فقال: ليس ذلك على الناس. قال: فتركته حتى خف الناس، فقلت له: عندنا في ذلك سنة، فقال: وما هي؟ قلت: حدثنا الليث بن سعد وابن لهيعة و عمرو بن الحارث عن يزيد بن عمرو المعافري عن أبي عبد الرحمن الحبلي عن المستورد بن شداد القرشي قال: (رأيت رسول الله ﷺ يدلُّك بخصره ما بين أصابع رجليه). فقال: إن هذا الحديث حسن، وما سمعت به قط إلا الساعة. ثم سمعته بعد ذلك يُسأل، فيأمر بتخليل الأصابع).^٦ واته: (ابن وهب) بۆمان ده گیریته وه ده لیت: گویم له ئیما می مالیک بوو که پرسیا ری لی کرا ده رباره ی په نجه خستنه ناو په نجه ی هه ر دوو پییه کان له کاتی ده ست نو یژدا؟ ئه ویش ووتی: ئه وه پیویست نیه له سه ر خه لک، وه ده لیت: منیش وازم لی هینا هه تا خه لکه که که م بوونه وه، ئینجا ووتم: ده رباره ی ئه مه فه رموده مان هه یه و سوننه ته، ئه ویش ووتی: فه رموده که کامه یه؟ ووتم: له یثی کوپی سه عدو ابن لهیعه و عه مر ی کوپی حارث له یه زیدی کوپی عه مر ی المعافری له ئه بو عبدالرحمن الحبلی له المستورد کوپی شداد ووتی: پیغه مبه ری خوام ﷺ بینی په نجه ی بچوکی ده خسته نیوان په نجه ی پییه کانی). ئه ویش ووتی: ئه مه فه رموده یه کی چاک و حه سه نه، وه ئیستا نه بی ت ئه م فه رموده یه م نه بیستوه. له دوا ی ئه مه گویم لی ده بوو که پرسیا ری لی ده کرا، فه رمانی ده کرد به په نجه خستنه نیوان په نجه ی پییه کانه وه).

۳- پیشه و شافعی (رحمه تی خوی لی بی ت):

وه پیشه و شافعی په حمه تی خوی لی بی ت؛ قسه ی زۆرترو جوانتری لی ده گیرنه وه، وه شوین که وتوانیشی زۆرتتر کرده وه به ووته کانی ده که ن و به خته وه ترن، له وانه ش:

أ- (ما من أحد إلا وتذهب عليه سنة لرسول الله ﷺ وتعزب عنه، فمهما قلت من قول، أو أصلت من أصل فيه عن رسول الله ﷺ خلاف ما قلت؛ فالقول ما قال رسول الله ﷺ، وهو قولي)^٧، واته: (هیچ که سیک نیه ئه و ئیلا هه ندی له فه رموده کانی پیغه مبه ری ﷺ به سه ردا ده روات و لییان بی ئاگا ده بی ت، جا من هه ر ووته و قسه یه کم کرد بی ت، یان بنچینه یه کم له سه ر دارشت بی ت، وه له پیغه مبه ری خواوه ﷺ پیچه وانه ی ووته که ی من هه بوو، ئه وه قسه و ووته ئه وه یه که پیغه مبه ری خواوه ﷺ فه رمویه تی، وه هه ر ئه ویش ووته ی منه).

⁵ نسبة هذا الى مالك هو المشهور عند المتأخرين، و صححه عنه ابن عبدالحادي في (إرشاد السالك) (١/٢٢٧)، وقد رواه ابن عبدالمير في (الجامع) (٩١/٢)، وابن الحزم في (أصول الأحكام) (١٤٥/٦ و ١٧٩)، من قول الحكم بن عتيبة ومجاهد، وأورده تقي الدين السبكي في (الفتاوى) (١٤٩/١)، من قول ابن عباس

⁶ مقدمة (الجرح والتعديل) لابن أبي حاتم (ص/٣١ - ٣٢)، ورواها تامة البيهقي في (السنن) (٨١/١).

⁷ رواه الحاكم بسنده المتصل إلى الشافعي رحمه الله؛ كما في (تاريخ دمشق) (لابن عساكر) (٣/١/١٥)، و (إعلام الموقعين) (٣٦٣/٢) و (٣٦٤)، و (الإيقاظ) (ص/١٠٠).

ب- (أجمع المسلمون على أن من استبان له سنة عن رسول الله ﷺ؛ لم يحل له أن يدعها لقول أحد)^٨، واته: (موسلمانان کۆران له سه ره وهی که هه ره موسلمانیک سوننه تیک له سوننه ته کانی پیغه مبهری خوی ﷺ بو پوون بووه و ئاشکرا بو، ئه وا بوی حه لال و دروست نیه که وازی لی بهینیت بو قسه ی هیچ که سیك).

ت- (إذا وجدتم في كتابي خلاف سنة رسول الله ﷺ؛ فقولوا بسنة رسول الله ﷺ، ودعوا ما قلت)، وفي رواية: (فاتبعوها، ولا تلتفتوا إلى قول أحد)^٩، واته: (ئه گه ره که تیبی مندا شتیکتان بینی پیچه وانه ی سوننه تی پیغه مبهری خوا ﷺ بو؛ ئه وا به سوننه تی پیغه مبهری خوا ﷺ قسه بکه ن، وه واز له ووته ی من بهینن)، وه له ریوایه تیکی تردا: (شوینی بکه ون، وه لیی لامه دن بو ووته ی هیچ که سیك).

ث- (إذا صحَّ الحديث فهو مذهبي)^{١٠}، واته: (ئه گه ره فرموده یه کی سه حیح و راست هه بوو، ئه وه مه زه بی منه).
ج- (أنتم^{١١} أعلم بالحديث والرجال مني، فإذا كان الحديث الصحيح؛ فأعلموني به أي شيء يكون: كوفياً أو بصرياً أو شامياً؛ حتى اذهب إليه إذا كان صحيحاً). واته: (ئیوه - مه بهستی پیشه وا (ئه حمه دی کوری حه نبه له) ره حمه تی خوی لی بیت - شاره زاترن له من به زانستی فرموده و پیاوان، جا ئه گه ره فرموده یه کی سه حیح و راست هه بوو؛ ئه وا ئاگادارم بکه نه وه لیی جا له کوفه بیت یان له به صره یان له شام؛ تا بجم بو لای و لیی وه ریگرم ئه گه ره هاتوو سه حیح بو).

ح- (كل مسألة صح فيها الخبر عن رسول الله ﷺ عند أهل النقل بخلاف ما قلت، فأنا راجع عنها في حياتي وبعد موتي)^{١٢}. واته: (هه ره مه سه له و بابه تیک که فرموده ی راست و سه حیحی پیغه مبهری ﷺ له سه ره بوو لای ئه هلی حه دیت و فرموده ناسانه وه و پیچه وانه بوو له گه ل ئه وه ی که من ووتومه، ئه وا من ده گه ریمه وه و په شیمانم لیی له ژیانم و دوای مردنیشم).

خ- (إذا رأيتموني أقول قولاً، وقد صح عن النبي ﷺ خلافه، فاعلموا أن عقلي قد ذهب)^{١٣}. واته: (ئه گه ره منتان بینی قسه یه کم کرد، وه له پیغه مبهری خواوه ﷺ فرموده ی راست و سه حیح هه بوو به پیچه وانه ی ووته که ی من، ئه وا بزنان که ئه و کاته عه قل و هوشم لا نه ماوه و رویشتووه).

⁸ ابن القيم (٣٦١/٢)، والفلاحي (٦٨).

⁹ الهروي في (ذم الكلام) (١/٤٧/٣)، والخطيب في (الإحتجاج بالشافعي) (٢/٨)، وابن عساكر (١/٩/١٥)، والنووي في (المجموع) (٦٣/١)، وابن القيم (٣٦١/٢)، والفلاحي (ص/١٠٠)، والرواية الأخرى لأبي نعيم في (الحلية) (١٠٧/٩)، وابن حبان في (صحيحه) (٢٨٤/٣) الإحسان بسنده الصحيح عنه نحوه).

¹⁰ النووي في المصدر السابق، والشعراني (١٠٧/١)، وعزاه للحاكم والبيهقي، والفلاحي (ص/١٠٧)، وقال الشعراني: (قال ابن حزم: أي: صح عنده او عند غيره من الأئمة).

¹¹ الخطاب للإمام أحمد بن حنبل رحمه الله، رواه ابن أبي حاتم في (آداب الشافعي) (ص/٩٤ - ٩٥)، و أبو نعيم في (الحلية) (١٠٦/٩)، والخطيب في (الإحتجاج بالشافعي) (١/٨)، و عنه ابن عساكر (١/٩/١٥)، و ابن عبد البر في (الإنتقاء) (ص/٧٥)، و ابن الجوزي في (مناقب الإمام أحمد) (ص/٤٩٩)..... الخ.

¹² أبو نعيم في (الحلية) (١٠٧/٩)، والهروي (١/٤٧)، وابن القيم في (إعلام الموقعين) (٣٦٣/٢)، والفلاحي (ص/١٠٤).

¹³ رواه ابن أبي حاتم في (آداب الشافعي) (ص/٩٣)، وأبو القاسم السمرقندي في (الأمالی) كما في (المنتقى) لأبي حفص المؤدب (٢٣٤/١)، وأبو نعيم في (الحلية) (١٠٦/٩)، وابن عساكر (١/١٠/١٥) بسند صحيح.

د- (کل ما قلت؛ فكان عن النبي ﷺ خلاف قولي مما يصح؛ فحديث النبي أولى، فلا تقلدني)¹⁴، واته: (هه رچیه کم ووتبیت؛ وه له پیغه مبه ره وه ﷺ فه رموده ی صه حیج و پاست هه بوو وه پیچه وانه ی ووته که ی من بوو، ئه وا فه رموده ی پیغه مبه ر ﷺ له پیشتره، وه شوین قسه ی من مه که ون که به لگه ی له سه ر نه بوو).

ذ- (کل حديث عن النبي ﷺ فهو قولي، وإن لم تسمعه مني)¹⁵. واته: (هه موو فه رموده یه که له پیغه مبه ره وه ﷺ هاتبیت ئه وه ووته ی منه، وه ئه گه ره له منیشتان نه بیستبیت)¹⁶.

4- پیشه وا (ئه حمه دی کوری حه نبه ل) ره حمه تی خوی لی بییت:

وه پیشه وا ئه حمه د ره حمه تی خوی لی بییت؛ له هه موو پیشه واکانی تر زیاتر سوننه تی کۆکردۆته وه و دهستی پیوه گرتوه، وه وتویه تی:

أ- (لا تقلدني، ولا تقلد مالکاً ولا الشافعي ولا الأوزاعي ولا الثوري، وخذ من حيث أخذوا)¹⁷، واته: (شوین قسه ی من مه که ون که به لگه ی له سه ر نه بوو، وه شوین قسه ی هه یج کام له مالک و شافعی و ئه وزاعی و ثوری مه که ون که به لگه یان له سه ر نیه، وه له و شوینانه وه وه ر بگرن که ئه وان لیانه وه وه رگرتوه).

وفي رواية: (لا تقلد دينك أحداً من هؤلاء، ما جاء عن النبي ﷺ وأصحابه فخذ به، ثم التابعين بعد الرجل فيه محخير)، وه له رپوايه تیکی تردا: (له دینه که تدا لاسایی هه یج یه کی که له مانه مه که وه، هه ر شتی که له پیغه مبه ری خوا ﷺ و هاوه لانی ره زای خویان لی بییت هاتبوو، ئه وا وه ری بگه ره، پاشان له تابعیه کان، دوی ئه وه پیاو ئازاده له وه رگرتن و وه ر نه گرتنی ووته ی که سانی تر).

وقال مرة: (الإتباع أن يتبع الرجل ما جاء عن النبي ﷺ وعن أصحابه، ثم هو من بعد التابعين محخير)¹⁸. وه جاریکیان ووتی: (شوین که ووتن ئه وه یه که پیاو شوین ئه وه بکه ویت که له پیغه مبه ر ﷺ و هاوه لانیه وه ره زای خویان لی بییت هاتوو، پاشان له دوی ئه وانه ی دوی هاوه لان دین مرؤف ئازاده له وه رگرتن یان وه رنه گرتن له که سانی تر).

ب- (رأي الأوزاعي، ورأي مالك، ورأي أبي حنيفة كله رأي، وهو عندي سواء، وإنما الحجة في الآثار)¹⁹.

واته: (رایی ئه وزاعی و رایی مالک و رایی ئه بو حه نیفه هه موویان رپا و بۆچونن، وه هه موویان لای من وه که یه کن و یه کسانن، وه به راستی ئه وه ی بکریت به به لگه ته نها فه رموده یه).

14 ابن أبي حاتم (ص/۹۳)، وابو نعیم وابن عساکر (۲/۹/۱۵) بسند صحیح.

15 ابن أبي حاتم (۹۳ - ۹۴).

16 وه پیشه وا شافعی ره حمه تی خوی لی بییت له ووته یه کی تریدا ده لیت: (کل مسألة تكلمت فيها بخلاف السنة؛ فأنا راجع عنها في حياتي وبعد مماتي)، واته: (هه ر بابه تی که قسه م تیدا کردبیت و پیچه وانه ی سوننه ت بییت" ئه وا من لیی په شیمانم له ژیانم و له دوی مردنم)، وه هه روه ها (الربيع بن سليمان) ده لیت: رۆژیکیان پیشه وا شافعی فه رموده یه کی گێرپیه وه، پیاویکیش پیی ووت: ئایا ئه م فه رموده یه وه رده گریت ئه ی ئه بو عبدالله؟ ئه ویش ووتی: (متی ما رویت عن رسول الله ﷺ حديثاً صحيحاً فلم آخذ به؛ فأشهدكم أن عقلي قد ذهب).

17 الفلاني (۱۱۳)، وابن القيم في (الإعلام) (۲/۳۰۲).

18 أبو داود في (مسائل الإمام أحمد) (ص/۲۷۶ و ۲۷۷).

19 ابن عبد البر في (الجامع) (۱۴۹/۲).

ت- (من ردّ حدیث رسول الله ﷺ؛ فهو علی شفا هلکة) ^{٢٠}، واته: (هر که سیک فهرموده ی پیغه مبهری خوا ﷺ رت بکاته وه؛ ئەوه به راستی له ناوچونی زۆر نزیکه).

ئەوه یه ووتە ی پیشه وایان په زای خویان لی بیّت له فەرمان کردنیان به دەست گرتن به فهرموده وه، وه نه هی کردنیان له لاسایی کردنه وه یان به بی چا و پۆشنی و سهیر نه کردنی به لگه کانیان، وه ئەوه له کاتیگدا که ئەم ووتانه ئەوه نده روون وئاشکران به شیوه یه که هیچ مشت و مپو دهمه تهقی و لیگدانه وه یه کی پوچه ل و نادروست هه لئاگرن، وه به پیی ئەم ووتانه ش؛ ئەگه هر که سیک دەست بگریّت به هه موو ئەو فهرموده راست و دروستانه ی که له سوننه تدا جیگرو سه لمینراون، ئەگه هر پیچه وانەش بن له گه ل هه ندی له ووتە کانی ئەم پیشه واه به پیزو پایه به رزانه، ئەوه پیچه وانە ی پراو بوچونی مه زه به ی ئەوان نابیت، وه دهرچونیش نیه له پیگه و پربازی ئەوان، به لکو ئەو که سه شوین هه موویان که وتوه، وه دەستی گرتوه به پەتی به هیزو پتەوی ئیسلامه تیه وه که هیچ کات پچرانی بو نیه، به لام ئەو که سه به و شیوه یه نیه که واز له سوننه تیکی جیگرو سه لمینراو ده هینیت ته نها له بهر ئەوه ی پیچه وانە ی ووتە ی ئەوانه، به لکو ئەو که سه به هوی ئەوه وه سه ریچی ئەوانی کردوه، وه پیچه وانە ی ووتە به نرخه کانی ئەوانی کردوه که پیشتر هینرا نه وه و باس کران، وه خوی گه وره ش ده فهرمویت: ﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ ^{٢١}، واته: (خوی په روه دگار سوین به نه فسی پیروزی خوی ده خوات که به راستی ئەوانه ئیمان ناهینن هه تا ئەو کاته ی که تو ده که ن چه که م و دادوه له هه موو ئەو ناکوکیانه ی که ده که ویتە نیوانیانه وه، وه ئەمه ش به ته نها به س نیه هه تا ئەو کاته ی که نارچه ته ی و ته نگه به ریه که له دلایندا دوور ده خه نه وه، به س نیه تا ئەو کاته ی که به و په ری دل فراوانیه وه خویان ته سلیمی ئەو حوکمه ده که ن و به ته وای پیی پازی ده بن)، وه هه روه ها ده فهرمویت: ﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ ^{٢٢}، واته: (با بترسن ئەوانه ی که بی فهرمانی فهرمانه کانی پیغه مبهر ﷺ ده که ن به وه ی که توشی فیتنه و شیرک بن یان توشی به لاو سزاو عه زاییکی توندو به ئیش ببن له پۆزی دوا ییدا) ^{٢٣}.

²⁰ ابن الجوزي (ص/١٨٢).

²¹ النساء: ٦٥

²² النور: ٦٣، پیشه واه ابن کپیر له ته فسیری ئەم ئایه ته دا ده فهرمویت: (فلیحذر الذين يخالفون عن أمره) واته: له فهرمانی پیغه مبهر، که ئەویش پیگاو مه نه هج و پربازو شه ریه ته که یه تی، وه هه موو کرده وه ووتە کان به کرده وه ووتە کانی پیغه مبهر بییوه، ئەوه ی که وه که ئەو وابوو گیرایه و قه بوله، وه ئەوه ش که پیچه وانە ی ئەو بوو ئەوه رت ده کړیته وه به سه ر ئەو که سه ی که ئەو ووتە یه ی ووتوه کاره که ی ئەه نجام داوه، جا ئەو که سه هه ر که سیک بیّت. (عمدة التفسیر، ج ٢ ص ٦٠٠).

²³ بروانه صفة صلاة النبي ص ٤١-٤٩.